

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מכות דף ד' ע"א

שלושה לוגים חסר קורטוב שנפל לתוכן קורטוב יין או חלב, או שלושה לוגים שלמים שנפל להם באופן זה, מה דינם?

בשלושה לוגים שלמים שנפל וכו'	בשלושה לוגים חסר קורטוב שנפל וכו'	
פסלוהו ²	לא פסלוהו	לרבנן ¹
בקורטוב חלב: פסלוהו בקורטוב יין: לא פסלוהו	בקורטוב חלב: פסלוהו בקורטוב יין: לא פסלוהו	לר' יוחנן ³

חבית מלאה מים שנפלה לים הגדול או לנהר, וטבל שם טמא מה דינו?

בנהר	בים הגדול	
טהור	טמא ⁴	לרש"י
טהור	טהור	לתוס'

לר"מ שלוקים ומשלמים, האם הוא רק כשיש ב' פסוקים, או אפילו בפסוק אחד? [תד"ה לוקין].

כשיש שני פסוקים	כשיש פסוק אחד	
לוקה ומשלם	או לוקה או משלם ⁵	לפירש"י
לוקה ומשלם	לוקה ומשלם	לתוס'

¹ לרבנן אין חילוק בין נפל יין או נפל חלב, ובין נשתנה המראה או לא, אלא הכל תלוי אם יש כאן ג' לוגים שלמים של מים בלא השלמה של יין או חלב שאז פוסל את המקוה, מדין שלושת לוגים מים. ואם אינם שלמים לא מועיל יין וחלב להשלים אפילו שמראיהם כמראה מים, ולא פוסלים את המקוה, וכך גם סובר ר' חייא.

² ובמקרה זה איבעיא לרב פפא היכי תני רב להאי מתניתין, דאולי רב לא תני חסר קורטוב במשנה, וא"כ לרבנן מיבעי להו גם שיהיה שיעור של שלושה לוגים וגם שיהיה חזותא של מים. ולפ"ז אם היה קורטוב יין אפילו שהיו כבר שלוש לוגים לא פסלוהו כי מראיהם מראה יין, ורק אם היה חלב שלא משנה את המראה יפסול. וא"כ גם רב יכול לסבור כרבנן.

³ ס"ל שהכל הולך אחר המראה, ולכך אם נפל קורטוב חלב בין אם היו שלושת לוגים מעיקרא ובין לא, חשוב שנפלו עתה שלושת לוגים של מים והעלו את המקוה. אבל אם נפל קורטוב יין ושינה את המראה שלהם חשוב כיון מזוג, ובין אם לא היה מעיקרא שלוש לוגים ובין אם היה שלושת לוגים אינם פוסלים את המקוה, וכך גם סובר רב.

⁴ והקשו תוס' על שיטתו, דאפילו שבים הגדול קוו וקיימי ולא מתערב כל כך, מ"מ יועיל להם השקה. ותירצו הפנ"י והערוד לנר, שהגם שמועיל השקה, מ"מ לגזירת ג' לוגים מים שאובים לא מועיל, דא"כ מה הועילו חכמים בתקנתם עיי"ש. ועיי' בתד"ה תניא שכתבו שגם לשיטת רש"י המים עצמם טהרו בהשקה, ורק הכלי או האדם לא נטהר.

⁵ ותוס' הקשו על רש"י שהרי בחסימה מצאנו שלוקה ומשלם אפילו שיש רק לאו אחד דלא תחסום. ובראשונים תירצו לרש"י שגם שם יש שני פסוקים, מלקות מלא תחסום, ותשלומים מקרא דוהשיב הגזילה.

הוסן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

מכות דף ד' ע"ב

בממון או בקנס, האם לוקה ומשלם או לא? [תד"ה סבר].

אליבא דרבנן	אליבא דר' מאיר	
בממון לא בקנס כן	בממון לא בקנס כן	לפי המשמעות הפשוטה בגמ' ⁶
בשניהם אינו לוקה ומשלם	בשניהם לוקה ומשלם	לפי מסקנת התוס' ⁷

מה דין לאו שאין בו מעשה לענין מלקות?

בעדים זוממים	בשאר לאו שאין בו מעשה	בנותר	
לוקה	אינו לוקה	אינו לוקה	לרבנן
לוקה	לוקה	אינו לוקה	לר' יהודה

מה דורשים מהפסוקים דלהלן?

ולא יוסיפו עוד	מהנשאים ישמעו וייראו	לא תענה	
להכרזה ⁸	להכרזה	אזהרה לעדים זוממים	אליבא דרבנן
אזהרה לעדים זוממים	להכרזה	מלקות לעדים זוממים	אליבא דר"מ

⁶ מבואר בגמ' שנחלקו ר"מ ורבנן במחלוקת ר"ע ורבנן אם עדים זוממים ממונא או קנסא, ומשמע שבקנס לכו"ע לוקה ומשלם ובממון לכו"ע אינו לוקה ומשלם, הלכך ר"מ שסובר שעדים זוממים קנסא לכך ס"ל שלוקה ומשלם, ורבנן סוברים שהוא ממונא ולכך אינו לוקה ומשלם.

⁷ הוקשה לתוס' דמשמע ממקומות אחרים שלר' מאיר לוקה ומשלם אפי' בממון. ולרבנן אינו לוקה ומשלם אפילו בקנס. ולכך ביארו תוס' שנחלקו בעיקר הדרשה דכדי רשעתו וכו' על מאי קאי, שלר"מ קאי על מיתה ומלקות, וא"כ במלקות וממון אין מיעוט למעט שאין לוקה ומשלם אפילו בממונא, ואילו רבנן ס"ל דכדי רשעתו וכו' קאי על ממון ומלקות, וא"כ אפי' בקנס אינו לוקה ומשלם. ומחלוקתם זאת מחמת המחלוקת האם עדים זוממים ממונא או קנסא, שלר"מ דהוי קנס א"כ ס"ל שילפינן להו ממוציא שם רע שלוקה ומשלם, ולכך ע"כ שכדי רשעתו למיתה ומלקות, ורבנן ס"ל שהם ממונא וא"א ללומדם בכלל ממוציא שם רע.

⁸ ס"ל שכל הפסוק דהנשאים ישמעו וייראו ולא יוסיפו עוד קאי על הכרזה.